

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK LI. Ч. 6. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 12-го січня 1943. No. 6. Jersey City, N. J., Tuesday, January 12, 1943. VOL. LI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

АВТА ЗНИКЛИ З ВУЛИЦЬ МІСТА

НЮ ЙОРК. — Ще ніколи вулиці міста Нью Йорку не були такі пусті, як минулої неділі. Здавалось, що місто вимерло. Лише пішоходи свідчили, що в місті ще живуть люди. Але вулиці, котрі ще кілька днів тому були завалені автами так, що навіть під час зеленого світла важко було передістатись з одного боку, на другий, тепер були цілковито пусті. Можна було посередині вулиці розпочинати яку забаву, так пусти всюди було. Лише денде переїзджали таксіви. Але цивільні авта були рідкістю. Колиж деколи появилось якесь цивільне авто, то воно вбільшости випадків було предметом поліційних розшуків. Це державні влади перевірявали, чи дане авто має дійсно якусь потребу їхати, чи не має. Бо, як відомо, всі „примногестеві поїздки“ автом заборонені урядом, щоб у той спосіб шадати газоліну, а також гуму на колесах. Деякі автомобілісти не вміючи себе якслід виправдати, діставали „карточки“ до суду. За недозволену їзду вони будуть покарані і мабуть цілковито втратять свій пайок газоліну.

ДУІ ДОСЛІДЖУЄ СПРАВУ ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ.

ОЛБАНІ. — Новий ньюйоркський губернатор, Томас Дюї, звелів дотичним стейтсменом властим пильно слідкувати за справою опалової оливи. Він звелів виготовити список тих опалових приватних домів, що полягають виключно на оливу. Також звелів записувати всі випадки, де люди через брак опалової оливи і тепла в хаті, терплять. Минулого тижня в Нью Йорку було занотовано два смертні випадки запалення легень внаслідок холоду в хаті.

СТРАЙК ВУГЛЕКОПІВ.

ВІЛКЕС БАР (Пенсильвенія). — В пенсильвенійських копальнях вугля застрайкувало 25,000 вуглекопів. Вони домагались вищої плати. Урядові чиновники пробували запобігти страйкови, але це їм не вдалось. Вони далі натискають, щоби вуглекопи повернули до праці, а справу платні передали полюбовному судови. Але страйкарі це відкинули б загрожують втягнути інші копальні до страйку. Внаслідок цієї зупинки запаси вугля вичерпуються. Адміністратор опалових матеріалів і газоліни, Гарольд Ікес, заявив, що та ситуація не може довго тягнутись і коли страйкарі не повернуть до праці, уряд поробить рішучі заходи, щоб страйк спинити.

ПРОТИ СИЛУВАНОЇ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Конгресовий комітет під головуством Толяна в своїм звіті з двох-піврічних дослідів робітничого питання, заявив, що в теперішню хвилину не треба впроваджувати примусової праці в воєнній промислі. Це не збільшить продуктивності, але зменшить. В звіті говориться, що навпаки, треба передати воєнну продукцію в цілковито цивільні руки, а також треба створити одну спільну цивільну комісію, яка регулювала б справами людської сили на час війни.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ.

КЕМБРИДЖ. — Ще ніколи університет Гарварда в Кембриджі, не відбував закінчення шкільного року посередині зими. Від 307 літ, себто від початку заснування цього університету, закінчення шкільного року все відбувалось в літі. Але тепер, внаслідок війни, треба було студентам, кінчаючим університетські студії, на рік року приспінити студії і видати дипломні заки вони відійдуть до війська. Тому в зимі відбулось святочне закінчення.

ЗА КУПУВАННЯ НА МИРОВІ ЧАСИ.

ВАШИНГТОН. — Уступаючий голова бюра зариду цін, Ліон Гендерсон, заявив, що він особисто одобрює плян, щоби люди в нинішні часи купували такі ріжні продукти, котрі вони діставали б аж по війні. Вони могли б, наприклад, вже тепер складати гроші на авта, на пральні машини, радія і т. п. Але ті продукти доручені їм щойно по війні. Той плян має дві добрі сторони, а саме, він стигає з обігу надмір гроші і спиноє інфляційні течії. А також, він заздалегідь приготує пляни для повоєнної продукції, коли то вибір воєнного з'являння буде відразу припинений.

НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ ПЛЯН МАБУТЬ ВВИДЕ В ЖИТТЯ.

ВАШИНГТОН. — Член фінансового сенатського комітету, сенатор Джордж, заявив, що так виглядає, що новий податковий плян, званий іменем його ініціатора Ромла, таки увійде в життя. На основі того пляну держава уневажнила б податки минулого року, а розпочала б податкувати теперішні приходи і то не при кінці року, але крок за кроком, можливо кожного місяця. Той плян одобрив навіть президент Рузвельт, але він не погодився, щоби минулорічні податки подарувати.

Папуанська Кампанія в Новій Гвінеї Закінчена

АМЕРИКАНСЬКА КВАТИРА В АВСТРАЛІІ. — Ген. МекАртур офіційно заявив, що папуанська кампанія союзних військ, звернена проти японців у східній частині острова Нова Гвінея, успішно закінчена і японські війська там цілковито знищені. Японська армія в тих околицях вносила біля 15,000. Все те військо знищене, а також під час тої кампанії знищено кількадесят японських кораблів, на котрих теж згинуло чимало японського війська. Знищено теж кілька сот японських літаків. Під час тої кампанії, говорить ген. МекАртур, союзні вояки зазнали неймовірних труднощів. Ледали чи де на світі вояк зазнавав більше фізичних терпінь, ніж у тій кампанії. Ціла та околиця тепер внаслідок зливних дощів залита водами. Нераз тижнями вояки мусли бродити по воді і спати в воді. Харч серед тих обставин обертався в якусь розмоклу глину. Зброя ржавіла. Люди занепадали на ріжні хвороби, зокрема малярію. До того дошкулювали в страшний спосіб москїти й інші наскомці. Вояки за час кампанії тратили по 20 фунтів на вазі і деколи були такі омучені, що не могли видряпатись на дерево. Літаками доставлявано їм харчі. Ті харчі все були холодні, консервовані. В багатьох випадках також військо доставлявано на фронт літаками. Без літаків годі було ту кампанію перевести. Але всі ті труднощі американський вояк витерпів і знищив ворога, даючи тим доказ своєї боевої вишости.

ДЕБАТИ НАД ФІНАНСАМИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт має на днях переслати формальне жадання до конгресу, щоб той ухвалив гроші на воєнні видатки. Як говорять у достовірних колах це буде найвищий бюджет, котрий Америка знає, та загалом, найвищий бюджет на світі, за час цілої історії людства. Він буде вносити біля сто біліонів доларів. Правдоподібно, що конгрес у цій році знов збільшить податки на яких 15 біліонів доларів. Також можливо, що президент буде домагатись ухвали, на основі котрої можна було б впровадити примусове шадження в Америці.

ЖІНКИ В ВОЄННІЙ ПРОМИСЛІ

ВАШИНГТОН. — Голова комісії людської сили, Пол Мек-Нат, заявив, що з 17 і пів мільона робітників, зайнятих у воєнній промислі, чотири мільони творять жінки. Але те число ще цього року значно підскачить вгору і на чотирьох воєнних робітників один буде жінка.

Жіро Проти Прихильників Віші

АЛІАНТСКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Представник генерала Жірода заявив, що Жіро певний, що непорозуміння між французами в Північній Африці й „Воюючими Французами“ дасться легко вирівнати та що обі групи, викинувши всіх прихильників Віші, підуть усіма силами проти Німеччини.

ТВОРЯТЬ КОМІТЕТ ДЛЯ ДОПОМОГИ ФРАНЦУЗАМ

Генерал Двайт Айзенговер оповістив створення комітету для координації озброєння французьких військ у північній Африці. Мають вони дістати американський ристунок.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПРИЇЗД ЧОРЧИЛА АБО ІДЕНА ДО АМЕРИКИ

ЛОНДОН. — Останні успіхи Об'єднаних Держав у Росії й в Африці вимагають скорого приїзду представника британського уряду до Вашингтону. Виїде туди або прем'єр Чорчил або міністер заграничних справ Іден.

Як можна догадуватись з газетних вісток, така конференція мала би вирішити питання, як краще скоординувати офензиву в Росії й офензиву в Африці.

ЗАПОВІДЬ ЧОГОСЬ НОВОГО?

КУЙБИШЕВ (Росія). — Японський амбасадор Сато відбув довшу конференцію з Лозовським, заступником комісара заграничних справ. Предмету конференції не подано до публічного відома.

ГЕНЕРАЛ ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА СПРОТИВ НІМЦЯМ

БЕРН. — Французький генерал Жан де Лятр де Тасні був засуджений на 10 літ в'язниці за те, що пробував тайно спротивлятися урядові в Віші й німцям.

ВІДАРИМО ІХ ЦІЛКОМ ПЕВНО... — Це президент Рузвельт заповідає таке ворогам, виголошуючи своє послання до 78. конгресу. І відаримо їх спільно в 1943 році... казав далі президент. А повища знимка представляє президента в хвилині, коли він саме виголошував ось ті слова.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ БІЗЕРТУ

АЛІАНТСКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Американські важкі літаки, так звані „літаючі твердині“, бомбардували в суботу сильно ворожі позиції в Тунісі. Вони зробили за один день три рейди на Бізерт і Феривил та зостріли в цих операціях чотири ворожі літаки. Важкі бомби поцілили корабельні доки в Бізерті та нафтові збірники й кораблі в Феривилу.

АЛІАНТИ БЕРУТЬ ВОРОГА В ДВА ОГНІ.

ПІВНІЧНА АФРИКА. — Американські повітряні сили били в неділю по німецькому летничому майдані 10 миль на полудне від Триполісу; а тимчасом французькі й британські війська напірали на ворога від Лібії, беручи в цей спосіб німців і італійців у два огні.

БРИТАНСЬКИЙ РЕЙД НА ЕССЕН.

ЛОНДОН. — У суботу вночі 150 британських літаків зробили важкий рейд на Ессен, осідок великих фабрик амуніції підприємства Крупа. Рейдери втратили 7 літаків, але запевняють, що рейд мав „добрі результати“.

Це був п'ятий рейд на Рурщину в 1943. році. Німецький комунікат, розісланий радіом з Берліна, говорить, не подаючи місцевости, про важкі втрати серед населення.

(Ессен мало-вчас мира коло пів мільона мешканців. Положене в осередку вугольного округу, воно є рівночасно осередком фабрикації амуніції, котрою вчас мира займалося понад 35,000 робітників.)

ЧЕРВОНА АРМІЯ ОКРУЖАЄ ГЕОРГІЄВСЬК.

МОСКВА. — Комунікат російської головної квартири доносить, що червона армія захопила за північному Кавказі 13 місцевостей, що творять немовби перстеня довкола Георгієвська, важного залізничного вузла, між захопленими місцевостями є Георгієвськ.

Німецький опір на секторі Дону стає щораз впертіший. Російські війська посунулися там уже на віддалі 60 миль від Ростова, що нині є головною базою для заосмотрення німецьких військ у поживу й амуніцію.

ВЕЛИКИ МАДЯРСЬКІ ВТРАТИ НА КАВКАЗІ.

ЛОНДОН. — Розгляд офіціальних звідомлень виказує, що за останні чотири місяці мадяри втратили на східному фронті цілу четвертину своїх військ у Росії. Процент утрат у мадьярському війську перевищає втрати котроїнебудь держави в першій світовій війні. Величина втрат буде мусіти мати великий вплив на воєнну „мораль“ у краю.

ЗРІСТ ІТАЛІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДОВГУ.

БЕРН (Швайцарія). — Економічний редактор туринського часопису „Газета дель Пополю“ подає в своїм огляді фінансів Італії, що в фінансовому році, кінчаючомуся 30. червня 1943. року, італійський національний довг досягне небувалої досі висоти 415 біліонів лірів. За один останній рік довг цей зріс на 100 біліонів лірів.

ІТАЛІЯ ОБМЕЖУЄ ВІЙСЬКОВІ ЗВІЛЬНЕННЯ.

МАДРИД. — Донесення з Риму подають, що італійське міністерство війни поробило заходи для зменшення зросту звільнень від військової служби, який можна було помістити від певного часу. Особливу увагу звернено на довші відпустки військових. Відпустки з фронту не мають бути довші, як на місяць; виїмки мають становити російський і лівійський фронт.

ПОМЕР ВИЗНАЧНИЙ ШВЕДСЬКИЙ НАЦІСТ.

СТОКГОЛЬМ. — Тут помер нагло від удару серця 51-літній Нільс Фліг, один з признаних вождів шведського нацизму й найвизначніший кандидат на шведського Квіслінга.

Він був менаджером часопису „Волькесде Дагбляд“, що його створили, фінансували й контролювали нацисти. Він був колись членом радикальної партії, це пізніше членом центрального комітету шведської комуністичної партії. В році 1929. він з'їзав з Москвою, а в 1934. році став явля за нацизм. Через 12 літ він був членом нижчої палати шведського парламенту, спершу як комуніст; як число його виборців зменшилося, він і став нацистом.

ВИБУХ СКЛАДУ АМУНІЦІ В НОРВЕГІІ.

СТОКГОЛЬМ. — У Осельфйорді у Норвегії вилетів у повітря великий склад німецької амуніції. Під час вибуху згинуло поважне число німецьких вояків. Вибух потряс округом на велику віддалі довкола. В магазині було, кажуть, 700 мін. Німецька поліція по вибуху оточила цілу округу, хоча німецький урядовий комунікат каже, що німецька окупаційна влада не припускає можливости саботажу.

